

OPINIA PRAWNA

sporządzona dnia 18.03.2025 r.
przez radcę prawnego Annę Fluder
z LEXBRIDGE Groński Adwokaci i Radcowie Prawni Sp. k.
na zlecenie AUXILIA S.A. z/s we Wrocławiu
dla Szkoła w Chmurze Sp. z o.o. z/s w Warszawie, organu prowadzącego niepubliczne szkoły dla dzieci
i młodzieży,
w przedmiocie dopuszczalności przeprowadzania egzaminów klasyfikacyjnych dla uczniów spełniających
obowiązek szkolny poza szkołą w formie zdalnej

I. Przedmiot opinii

Zlecono do opracowania zagadnienie dopuszczalności przeprowadzania egzaminów klasyfikacyjnych (art. 44l ustawy o systemie oświaty, t.j. Dz.U. z 2024 r. poz. 750 ze zm., dalej: u.s.o.) dla uczniów spełniających obowiązek szkolny poza szkołą w formie zdalnej.

II. Analiza prawna

a) akty prawne

Podstawowymi aktami prawnymi, które mają kluczowe znaczenie dla analizy przedstawionego przez Zleceniodawcę zagadnienia są:

1. Ustawa z 14 grudnia 2016 r. Prawo oświatowe (t.j.: Dz.U. z 2024 r. poz. 737 ze zm.), **dalej: u.p.o.**,
2. Ustawa z dnia 7 września 1991 r o systemie oświaty. (t.j.: Dz.U. z 2024 r. poz. 750 ze zm.), **dalej: u.s.o.**
3. Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 22 lutego 2019 r. w sprawie oceniania, klasyfikowania i promowania uczniów i słuchaczy w szkołach publicznych (t.j.: Dz.U. z 2023 r. poz. 2572 ze zm.), **dalej: Rozporządzenie.**

Wśród wskazanych aktów prawnych szczególną uwagę należy zwrócić na poniższe przepisy:

- art. 37 ust. 1 – ust. 6 u.p.o.

1. Na wniosek rodziców dyrektor odpowiednio publicznego lub niepublicznego przedszkola, szkoły podstawowej i szkoły ponadpodstawowej, do której dziecko zostało przyjęte, może zezwolić, w drodze decyzji, na spełnianie przez dziecko odpowiednio obowiązku, o którym mowa w art. 31 ust. 4, poza przedszkolem, oddziałem przedszkolnym w szkole podstawowej lub inną formą wychowania przedszkolnego i obowiązku szkolnego lub obowiązku nauki poza szkołą.

2. Zezwolenie, o którym mowa w ust. 1, może być wydane przed rozpoczęciem roku szkolnego albo w trakcie roku szkolnego, jeżeli:

1) (uchylony)

2) do wniosku o wydanie zezwolenia dołączono:

a) (uchylona)

b) oświadczenie rodziców o zapewnieniu dziecku warunków umożliwiających realizację podstawy programowej obowiązującej na danym etapie edukacyjnym,

c) zobowiązanie rodziców do przystępowania w każdym roku szkolnym przez dziecko spełniające obowiązek szkolny lub obowiązek nauki do rocznych egzaminów klasyfikacyjnych, o których mowa w ust.

3. Przepisu ust. 2 pkt 2 lit. c nie stosuje się w przypadku wydawania zezwolenia, o którym mowa w ust. 1, dla dzieci i młodzieży posiadających orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego wydane ze względu na niepełnosprawność intelektualną w stopniu umiarkowanym lub znacznym.

4. Uczeń spełniający obowiązek szkolny lub obowiązek nauki poza szkołą uzyskuje roczne oceny klasyfikacyjne na podstawie rocznych egzaminów klasyfikacyjnych z zakresu części podstawy programowej obowiązującej na danym etapie edukacyjnym, uzgodnionej na dany rok szkolny z dyrektorem szkoły. Egzaminy klasyfikacyjne są przeprowadzane przez szkołę, której dyrektor zezwolił na spełnianie obowiązku szkolnego lub obowiązku nauki poza szkołą. Uczniowi takiemu nie ustala się oceny zachowania. Egzamin klasyfikacyjny przeprowadza się odpowiednio zgodnie z [art. 44l](#) lub [art. 44wa](#) ustawy o systemie oświaty i przepisami wydanymi na podstawie [art. 44zb](#) ustawy o systemie oświaty.

5. Przepisu ust. 4 nie stosuje się do dzieci i młodzieży posiadających orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego wydane ze względu na niepełnosprawność intelektualną w stopniu umiarkowanym lub znacznym.

6. Roczna i końcowa klasyfikacja ucznia spełniającego obowiązek szkolny lub obowiązek nauki poza szkołą odbywa się **zgodnie z przepisami rozdziału 3a ustawy o systemie oświaty.**

- Art. 44l u.s.o.

1. Egzamin klasyfikacyjny, o którym mowa w art. 44k ust. 2 i 3, a także w art. 37 ust. 4, art. 115 ust. 3 i art. 164 ust. 3 i 4 ustawy - Prawo oświatowe, przeprowadza komisja powołana przez dyrektora szkoły.

2. Egzamin klasyfikacyjny przeprowadza się nie później niż w dniu poprzedzającym dzień zakończenia rocznych zajęć dydaktyczno-wychowawczych. Termin egzaminu klasyfikacyjnego uzgadnia się z uczniem i jego rodzicami.

3. Uczeń, który z przyczyn usprawiedliwionych nie przystąpił do egzaminu klasyfikacyjnego w terminie ustalonym zgodnie z ust. 2, może przystąpić do niego w dodatkowym terminie wyznaczonym przez dyrektora szkoły.

4. Ocena ustalona w wyniku egzaminu klasyfikacyjnego jest ostateczna, z zastrzeżeniem art. 44m i art. 44n.

5. Dla ucznia technikum i branżowej szkoły I stopnia, nieklasyfikowanego z zajęć prowadzonych w ramach praktycznej nauki zawodu z powodu usprawiedliwionej nieobecności szkoła organizuje zajęcia umożliwiające uzupełnienie programu nauczania i ustalenie śródrocznej lub rocznej oceny klasyfikacyjnej z zajęć prowadzonych w ramach praktycznej nauki zawodu.

- § 15 Rozporządzenia

1. Egzamin klasyfikacyjny, o którym mowa w art. 44k ust. 2 i 3 ustawy o systemie oświaty oraz art. 37 ust. 4, art. 115 ust. 3 i art. 164 ust. 3 i 4 ustawy - Prawo oświatowe, przeprowadza się w formie pisemnej i ustnej.

2. Egzamin klasyfikacyjny z plastyki, muzyki, techniki, informatyki i wychowania fizycznego ma przede wszystkim formę zadań praktycznych.

3. W technikum i branżowej szkole I stopnia egzamin klasyfikacyjny z zajęć praktycznych, zajęć laboratoryjnych i innych obowiązkowych zajęć edukacyjnych, których programy nauczania przewidują prowadzenie ćwiczeń lub doświadczeń, ma formę zadań praktycznych.

4. Dla ucznia, o którym mowa w art. 37 ust. 1 ustawy - Prawo oświatowe, nie przeprowadza się egzaminów klasyfikacyjnych z:

- 1) obowiązkowych zajęć edukacyjnych: plastyki, muzyki, techniki i wychowania fizycznego oraz
- 2) dodatkowych zajęć edukacyjnych.

5. Egzamin klasyfikacyjny, o którym mowa w art. 44k ust. 2 i 3 ustawy o systemie oświaty oraz art. 115 ust. 3 ustawy - Prawo oświatowe, przeprowadza komisja, w której skład wchodzi:

- 1) nauczyciel prowadzący dane zajęcia edukacyjne - jako przewodniczący komisji;
- 2) nauczyciel prowadzący takie same lub pokrewne zajęcia edukacyjne.

6. Egzamin klasyfikacyjny, o którym mowa w art. 37 ust. 4 oraz art. 164 ust. 3 i 4 ustawy - Prawo oświatowe, przeprowadza komisja, w której skład wchodzi:

- 1) dyrektor szkoły albo nauczyciel wyznaczony przez dyrektora szkoły - jako przewodniczący komisji;
- 2) nauczyciel albo nauczyciele zajęć edukacyjnych, z których jest przeprowadzany ten egzamin.

7. W przypadku gdy nie jest możliwe powołanie nauczyciela danego języka obcego nowożytnego albo języka łacińskiego w skład komisji przeprowadzającej egzamin klasyfikacyjny, o którym mowa w art. 164 ust. 3 i 4 ustawy - Prawo oświatowe, dla ucznia, który kontynuuje we własnym zakresie naukę języka obcego nowożytnego albo języka łacińskiego jako przedmiotu obowiązkowego lub uczęszcza do oddziału w innej szkole na zajęcia z języka obcego nowożytnego albo języka łacińskiego, dyrektor szkoły powołuje w skład komisji nauczyciela danego języka obcego nowożytnego albo języka łacińskiego zatrudnionego w innej szkole, w porozumieniu z dyrektorem tej szkoły.

8. Przewodniczący komisji uzgadnia z uczniem, o którym mowa w art. 37 ust. 4 oraz art. 164 ust. 3 i 4 ustawy - Prawo oświatowe, oraz jego rodzicami liczbę zajęć edukacyjnych, z których uczeń może przystąpić do egzaminów klasyfikacyjnych w ciągu jednego dnia.

9. Podczas egzaminu klasyfikacyjnego mogą być obecni, w charakterze obserwatorów, rodzice ucznia.

10. Z egzaminu klasyfikacyjnego sporządza się protokół, zawierający:

- 1) nazwę zajęć edukacyjnych, z których był przeprowadzony egzamin;
- 2) imiona i nazwiska osób wchodzących w skład komisji przeprowadzającej egzamin;
- 3) termin egzaminu;
- 4) imię i nazwisko ucznia;
- 5) zadania egzaminacyjne;
- 6) ustaloną ocenę klasyfikacyjną.

11. Do protokołu dołącza się odpowiednio pisemne prace ucznia, zwięzłą informację o ustnych odpowiedziach ucznia i zwięzłą informację o wykonaniu przez ucznia zadania praktycznego. Protokół stanowi załącznik do arkusza ocen ucznia.

b) szczegółowa analiza

1.

Możliwość realizacji obowiązku szkolnego poza szkołą wynika z przytoczonego powyżej art. 37 u.p.o. Przepis ten umożliwia realizację obowiązku szkolnego w warunkach domowych (tzw. edukacja domowa). Wówczas to rodzic przejmuje niejako rolę nauczyciela i ma za zadanie zapewnić dziecku odpowiednie warunki do realizacji podstawy programowej obowiązującej na danym etapie edukacji. Niemniej jednak dziecko jest wówczas formalnie zapisane do szkoły i musi podejść do egzaminu klasyfikacyjnego, aby uzyskać oceny roczne i otrzymać świadectwo na koniec roku szkolnego. Rodzice do wniosku o wydanie zezwolenia na spełnianie obowiązku szkolnego poza szkołą dołączają zobowiązanie do przystępowania przez dziecko do rocznych egzaminów klasyfikacyjnych.

2.

Zgodnie z art. 18 ust. 2a. u.p.o., *W szkole podstawowej, liceum ogólnokształcącym, technikum, branżowej szkole I stopnia, szkole specjalnej przysposabiającej do pracy oraz w szkołach artystycznych kształcenie odbywa się w formie dziennej, a w branżowej szkole II stopnia i szkole policealnej - kształcenie może odbywać się w formie dziennej, stacjonarnej lub zaocznej.*

Zgodnie z art. 4 ust. 29a – 29c u.p.o., *przez kształcenie w formie dziennej należy rozumieć kształcenie, które odbywa się przez 5 dni w tygodniu (...); przez kształcenie w formie stacjonarnej należy rozumieć kształcenie, które odbywa się przez 3 lub 4 dni w tygodniu (...); przez kształcenie w formie zaocznej należy rozumieć kształcenie, które odbywa się co 2 tygodnie przez 2 dni, a w uzasadnionych przypadkach - co tydzień przez 2 dni (...).*

Przepisy te jednak nie znajdują zastosowania do uczniów realizujących obowiązki szkolny poza szkołą. Ustawodawca nie przewiduje odwołania do art. 18 ust. 2a u.p.o. w art. 37 u.p.o. Brak tego odwołania również w szczególnych przepisach Rozporządzenia. Realizacja obowiązku szkolnego poza szkołą nie mieści się w żadnej z wymienionych w art. 18 ust. 2a u.p.o. form, nie ma więc wątpliwości, że przepis ten nie znajduje zastosowania także do egzaminów klasyfikacyjnych.

Zgodnie z art. 37 ust. 4 zd. 1 u.p.o. *uczeń spełniający obowiązek szkolny lub obowiązek nauki poza szkołą uzyskuje roczne oceny klasyfikacyjne na podstawie rocznych egzaminów klasyfikacyjnych z zakresu części podstawy programowej obowiązującej na danym etapie edukacyjnym, uzgodnionej na dany rok szkolny z dyrektorem szkoły.* Oznacza to, że egzaminy klasyfikacyjne stanowią jedyną podstawę do uzyskania przez ucznia ocen końcoworocznych.

We wspomnianym art. 37 u.p.o. regulacje dotyczące egzaminów klasyfikacyjnych ograniczają się do zobowiązania rodziców do przystępowania dziecka w każdym roku do egzaminów klasyfikacyjnych oraz do wskazania, że egzaminy te dotyczą części podstawy programowej obowiązującej na danym etapie edukacji, uzgodnionej na dany rok szkolny z dyrektorem szkoły. Egzaminy te przeprowadzane są przez szkołę, której dyrektor wydał zgodę na spełnianie obowiązku szkolnego poza szkołą.

Art. 37 u.p.o. nie stanowi o szczególnych zasadach przeprowadzania egzaminów klasyfikacyjnych, odsyłając w tym zakresie do art. 44l i art. 44wa u.s.o. oraz do przepisów wydanych na podstawie art. 44zb u.s.o. (czyli do Rozporządzenia – przyp. AF).

Ustawa Prawo oświatowe w żaden sposób nie reguluje kwestii formy organizacji egzaminów klasyfikacyjnych, a tym samym – nie wyklucza możliwości przeprowadzenia egzaminów w formie zdalnej.

3.

W związku z tym przeanalizować należy przepisy ustawy o systemie oświaty, do których odesłanie znajduje się w art. 37 u.p.o.

Art. 44l u.s.o. w sposób bardziej szczegółowy reguluje organizację egzaminów klasyfikacyjnych. Zgodnie z tym przepisem:

- egzaminy klasyfikacyjne przeprowadza komisja powołana przez dyrektora szkoły,
- egzaminy klasyfikacyjne przeprowadza się nie później niż w dniu poprzedzającym dzień zakończenia rocznych zajęć dydaktyczno-wychowawczych,
- dokładny termin egzaminu klasyfikacyjnego uzgadnia się z uczniem i jego rodzicami,
- uczeń, który z przyczyn usprawiedliwionych nie przystąpił do egzaminu klasyfikacyjnego w terminie może przystąpić do niego w dodatkowym terminie wyznaczonym przez dyrektora szkoły,
- ocena ustalona w wyniku egzaminu klasyfikacyjnego jest ostateczna, z zastrzeżeniem art. 44m i art. 44n (przepisy te dotyczą przeprowadzania egzaminów poprawkowych oraz zgłaszania zastrzeżeń do ocen).

Należy więc podkreślić, że przepis dotyczący egzaminów klasyfikacyjnych reguluje tę materię w sposób bardzo ogólny.

Podsumowując, ustawa o systemie oświaty, podobnie jak ustawa Prawo oświatowe, nie reguluje formy, w jakiej egzaminy klasyfikacyjne powinny być przeprowadzone. W związku z tym również ta ustawa nie wyklucza organizacji egzaminów w formie zdalnej.

4.

Najbardziej szczegółowe zasady dotyczące przeprowadzania egzaminów klasyfikacyjnych zawarte zostały w Rozporządzeniu Ministra Edukacji Narodowej z dnia 22 lutego 2019 r. w sprawie oceniania, klasyfikowania i promowania uczniów i słuchaczy w szkołach publicznych.

Zgodnie z § 15 Rozporządzenia:

- egzamin przeprowadza się w formie pisemnej i ustnej,
- dla ucznia realizującego obowiązek szkolny poza szkołą nie przeprowadza się egzaminów klasyfikacyjnych obowiązkowych zajęć edukacyjnych: plastyki, muzyki, techniki i wychowania fizycznego oraz dodatkowych zajęć edukacyjnych,

- egzamin klasyfikacyjny dla ucznia realizującego obowiązek szkolny poza szkołą przeprowadza komisja, w której skład wchodzi:
 1. dyrektor szkoły albo nauczyciel wyznaczony przez dyrektora szkoły - jako przewodniczący komisji;
 2. nauczyciel albo nauczyciele zajęć edukacyjnych, z których jest przeprowadzany ten egzamin.
- przewodniczący komisji uzgadnia z uczniem oraz jego rodzicami liczbę zajęć edukacyjnych, z których uczeń może przystąpić do egzaminów klasyfikacyjnych w ciągu jednego dnia,
- podczas egzaminu klasyfikacyjnego mogą być obecni, w charakterze obserwatorów, rodzice ucznia,
- z egzaminu klasyfikacyjnego sporządza się protokół, który stanowi załącznik do arkusza ocen ucznia,
- do protokołu dołącza się odpowiednio pisemne prace ucznia, zwięzłą informację o ustnych odpowiedziach ucznia i zwięzłą informację o wykonaniu przez ucznia zadania praktycznego,
- wskazano niezbędne elementy, które powinien zawierać protokół.

Mając na uwadze regulację Rozporządzenia dotyczącą egzaminów klasyfikacyjnych, należy wskazać, że jest to najbardziej szczegółowe uregulowanie w tym zakresie. Niemniej jednak, zwłaszcza porównując tę regulację do np. rozporządzenia dotyczącego przeprowadzania egzaminu ośmioklasisty, należy stwierdzić, że regulacja ta jest bardzo skromna i dotyczy jedynie ramowych zasad przeprowadzania egzaminu. W zakresie pozostałych elementów i szczegółowych zasad przeprowadzania egzaminu ustawodawca pozostawił dużą swobodę dyrektorowi szkoły oraz komisji egzaminacyjnej.

Podobnie jak w ustawach, także w Rozporządzeniu nie określono, czy egzaminy klasyfikacyjne mają być przeprowadzone w sposób stacjonarny, czy też mogą być przeprowadzone w formie zdalnej. W konsekwencji więc należy uznać, że **przeprowadzenie egzaminów w formie zdalnej nie zostało wykluczone.**

c) podsumowanie

Podsumowując analizę przepisów dotyczących przeprowadzania egzaminów klasyfikacyjnych należy zwrócić uwagę na fakt, że regulacje te są bardzo ogólne. W zakresie formy przeprowadzenia egzaminu wskazano jedynie, że egzamin powinien być przeprowadzony zarówno w formie ustnej, jak i pisemnej. Ustawodawca natomiast nie odniósł się do formy zdalnej lub stacjonarnej. **Brak jest więc przepisu, który zakazywałby organizacji egzaminu za pomocą środków porozumiewania się na odległość.**

Nie sposób uznać, że brak takiej regulacji wynika z niedopatrzania ustawodawcy, że jest to jakiegoś rodzaju luka. Ustawodawca bowiem w sposób bardzo szczegółowy uregulował inne egzaminy, np. egzamin ośmioklasisty, czy egzamin maturalny. Biorąc więc pod uwagę, że z zasady uznajemy ustawodawcę za racjonalnego, uznać należy, że jego działania są celowe i zasadne. Także w zakresie skąpej regulacji egzaminów klasyfikacyjnych i pozostawienia w tym zakresie dużej swobody dyrektorom szkół i członkom komisji egzaminacyjnych.

Co więcej, za taką interpretacją przemawia również analiza uprzednio obowiązujących rozporządzeń, w których regulacje te były jeszcze skromniejsze, a szczegółowy tryb przeprowadzania egzaminów klasyfikacyjnych regulowany miał być w statucie szkoły [por. Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 21 marca 2001 r. w sprawie warunków i sposobu oceniania, klasyfikowania i promowania uczniów i

sluchaczy oraz przeprowadzania egzaminów i sprawdzianów w szkołach publicznych (Dz. U. 2001 nr 29 poz. 323)]. Biorąc więc dodatkowo pod uwagę wykładnię historyczną należy uznać, że wola ustawodawcy było jedynie ramowe uregulowanie kwestii przeprowadzania egzaminów klasyfikacyjnych i pozostawienie szczegółów do decyzji dyrektorów szkół.

Należy więc uznać, że przeprowadzenie egzaminów klasyfikacyjnych w formie zdalnej jest możliwe, jeżeli zrealizowane zostaną wszystkie obowiązujące wymogi dotyczące egzaminu klasyfikacyjnego.

III. Wnioski

Mając na uwadze wyżej przedstawiony stan faktyczny oraz obowiązujące uregulowanie prawne, należy stwierdzić, że:

- egzaminy klasyfikacyjne dla uczniów spełniających obowiązek szkolny poza szkołą mogą być przeprowadzane w formie zdalnej, brak jest bowiem przepisu, który zakazywałby przeprowadzenia egzaminów w takiej formie.

Na tym opinię zakończono.

Sporządzający wskazuje, że opinia została sporządzona zgodnie z najlepszą wiedzą jej autora.

RADCA PRAWNY

Anna Fluder